

Per webformulier Provincie Groningen

Provincie Groningen

t.a.v. Het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen

Afdeling juridische zaken

Postbus 610

9700 AP Groningen

Mijn kenmerk: 25.30.03 LMB
Uw kenmerk: Nader te bepalen
Betreft: Handhavingsverzoek wegens overtreding van artikel 5 lid 1
sub e Omgevingswet (vergunningsplicht Natura 2000-
activiteit storten baggerslib Lauwersmeer) tevens Woo-
verzoek
Datum: 5 november 2025

Namens de stichting Mobilisation for the Environment en de Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A., beide gevestigd aan de Waldeck Pyrmontsingel 18, 6521 BC Nijmegen en de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging Afdeling Groningen, gevestigd te Waterland 157, 9734BE Groningen (samen verder: verzoeksters), waarvoor ik als gemachtigde optreed (zie bijgevoegde machtigingen) wend ik mij tot u in verband met het volgende.

1. Inleidende opmerkingen

Op 19 september 2025 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de Provincie Groningen een omgevingsvergunning verleend (kenmerk RWS-2025/24865) voor de beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een waterstaatswerk in beheer bij het Rijk, te weten het gebruikmaken van stortputten 1 en 2 in het Lauwersmeer voor het toepassen van baggerspecie na baggerwerkzaamheden in het Reitdiep tussen Groningen en Zoutkamp.

Het Lauwersmeer is een KRW oppervlaktewaterlichaam en daarnaast aangewezen als Natura 2000-gebied, onder meer ter bescherming van waardevolle moeras- en watervogelhabitats. Deze dubbele status (KRW-waterlichaam én Natura 2000-gebied) brengt met zich mee dat bij de beoordeling of een vergunning vereist is de belangen van

waterkwaliteit, natuur en ecologie met de grootst mogelijke zorgvuldigheid moeten worden gewogen en gemotiveerd.

2. Natura 2000-activiteit

De provincie Groningen heeft geen omgevingsvergunning Natura-2000 activiteit aangevraagd op grond van de in het rapport opgesteld door Antea Group d.d. 24 april 2024 bevattende een natuurtoets en voortoets “bagger storten in het Lauwersmeer” opgenomen conclusie dat de activiteit geen significante negatieve effecten zouden veroorzaken op het Natura 2000-gebied Lauwersmeer.

Op de door Antea Group gedane natuurtoets en voortoets zijn diverse kritieken geuit door onafhankelijke ecologen (onder meer door ecologen van Van Hall Larenstein, Radboud Universiteit en Waddenvereniging, gepubliceerd in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad begin juli 2025, zie bijlagen).

In de beantwoording van de Statenvragen heeft Antea Group op deze kritieken gereageerd.¹ Deze toelichting neemt de structurele tekortkomingen van de voortoets en natuurtoets niet weg. Uit de ecologische analyses gepubliceerd in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad blijkt immers onder meer dat:

- er enkel is getoetst op de negatieve effecten van de slibstortingen op één vissoort: de noordzeehouting, terwijl het Lauwersmeer tevens een belangrijk leef- en foerageergebied is voor meerdere vissoorten. Deze soorten vormen een essentieel onderdeel van de voedselketen en habitatstructuur die aan de instandhoudingsdoelen van het gebied ten grondslag liggen; en
- er zonder goede onderbouwing is aangenomen dat het slib snel naar de bodem zinkt. Antea Group verwijst hiervoor naar een onderzoek van Harris uit 1997 maar er wordt geen rekening gehouden met de complexe eigenschappen van het Lauwersmeer, met een onderstroming, zoutwaterbellen en periodieke in- en uitstroom vanwege de zoet-zoutovergang.

De toetsing onder artikel 6, lid 3, Habitatrichtlijn dient te zien op alle natuurlijke kenmerken van het gebied die relevant zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen. De beoordeling of de activiteit significante gevolgen heeft moet worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied waarop het plan of project betrekking heeft.² Dat is in de voortoets van Antea Group niet gedaan. Gezien de huidige ontoreikende ecologische en chemische toestand van het Lauwersmeer en de kwetsbare Natura 2000-habitats kan niet met zekerheid worden

¹ Beantwoording Gedeputeerde Staten van Provincie Groningen van mondelinge statenvragen over baggerwerkzaamheden in het Reitdiep met gebruik maken van stortputten in het Lauwersmeer documentnummer 2025-123892 d.d. 4 juli 2025.

² HvJ EU 7 september 2004, zaak C-127/02, Waddenzee, r.o. 48-49.

uitgesloten dat de activiteit significante gevolgen heeft. Zolang redelijke wetenschappelijke twijfel bestaat over de afwezigheid van significante gevolgen kan de activiteit niet worden goedgekeurd.³ Op z'n minst is in een dergelijk geval een vergunningsaanvraag en een passende beoordeling vereist.

3. Conclusie

Niet kan **met zekerheid** worden uitgesloten dat het storten van baggerspecie afkomstig uit het Reitdiep in de stortputten in het Lauwersmeer significante effecten heeft op de instandhoudingsdoelen van het Natura-2000 gebied Lauwersmeer.

De provincie Groningen is daarmee voornemens een vergunningplichtige Natura 2000-activiteit zonder vergunning uit te voeren (art. 5.1, eerste lid, onder e, Omgevingswet) en te handelen in strijd met artikel 6, derde lid, Habitatrichtlijn.

4. Handhavingsverzoek

Gelet op paragraaf 2 en 3 van deze brief is er sprake van een klaarblijkelijke dreiging van een overtreding van artikel 6, derde lid, Habitatrichtlijn. Verzoeksters verzoeken u om wegens het spoedeisende belang van deze zaak binnen twee (2) weken na de datum van deze brief handhavend op te treden en:

- af te zien van het verlenen van enige toestemming of vergunning voor de lozing van baggerspecie uit het Reitdiep in het Lauwersmeer;
- alle noodzakelijke maatregelen te treffen om te voorkomen dat een dergelijke lozing feitelijk plaatsvindt, desnoods middels de herstelsanctie van artikel 5.7 Awb; en
- verzoeksters te informeren over de genomen of voorgenomen stappen naar aanleiding van dit verzoek.

Het spoedeisend belang vloeit rechtstreeks voort uit het feit dat de activiteiten in kwestie, het lozen van baggerspecie in de stortputten van het Lauwersmeer, reeds binnenkort worden uitgevoerd, te weten vanaf de week van 10 november. De gevolgen van deze activiteit zijn onomkeerbaar. Bij gebreke van tijdig en adequaat optreden behouden verzoeksters zich het recht voor om verdere rechtsmiddelen aan te wenden ter bescherming van het Natura 2000-gebied het Lauwersmeer en de naleving van het Unierecht.

5. Woo-verzoek

³ HvJ EU 17 april 2018, zaak C-441/17, Commissie/Polen (Białowieża-woud), r.o. 179: “Aangezien er geen wetenschappelijke zekerheid bestond over het ontbreken van blijvende schadelijke gevolgen van de betrokken verrichtingen, kon er overeenkomstig punt 117 van dit arrest aangehaalde rechtspraak, geen goedkeuring worden gegeven voor de handelingen en activiteiten die men in het bos in de vorm van houtkap wilde uitvoeren en kon de bijlage die dat voorstelde dan ook niet worden goedgekeurd”.

Namens verzoeksters verzoek ik u om openbaarmaking van alle documenten, beleidsstukken, interne en externe communicatie, rapporten, meldingen en overige informatie die betrekking hebben op de beperkingengebiedactiviteit, te weten het gebruikmaken van stortputten 1 en 2 in het Lauwersmeer voor het toepassen van baggerspecie na baggerwerkzaamheden in het Reitdiep tussen Groningen en Zoutkamp.

Ik verzoek expliciet inzage in:

1. De stukken met betrekking tot de melding die door de firma Ploegam B.V. namens de Provincie Groningen op 11 april 2025 bij het waterschap Noorderzijlvest gedaan is, waaronder de melding zelf, de beoordeling van de melding door het waterschap Noorderzijlvest, en eventuele naar aanleiding van de beoordeling opgelegde maatwerkvoorschriften.
2. De stukken met betrekking tot de beschikking RWSZ2025-00011505 (omgevingsvergunning Provincie Groningen voor gebruik stortputten Rijkswaterstaat Lauwersmeer – RWS-2025/24865), waaronder de stukken met betrekking tot de aanvraag, de brief met kenmerk RWS-2025/23130 d.d. 20 augustus 2025 en de op 29 augustus 2025 naar aanleiding van deze brief aan RWS geleverde gegevens en/of bescheiden.
3. De stukken met betrekking tot het milieukundige onderzoek en goedkeuring van het baggerslib waarnaar verwezen wordt in de natuurtoets en voortoets “bagger storten in het Lauwersmeer” opgesteld door Antea Group d.d. 24 april 2024 .
4. De stukken met betrekking tot de toets van de werkzaamheden door de provincie Groningen, zoals het uitbaggeren van het Reitdiep en de vaarbewegingen tussen het Reitdiep en het Lauwersmeer (o.a. stikstof berekening middels AERIUS calculator) en goedkeuringen daarvan door Rijkswaterstaat en waterschap Noorderzijlvest, waarnaar verwezen wordt in de natuurtoets en voortoets “bagger storten in het Lauwersmeer” opgesteld door Antea Group d.d. 24 april 2024.

Ik verzoek u bovengenoemde documenten binnen de wettelijke termijn openbaar te maken. Ik verzoek u tevens de te openbaren informatie mij digitaal en in machineleesbaar formaat (voorzien van een ocr-laag) toe te sturen op bovengenoemd e-mailadres.

Hoogachtend,

mr. M.M. Walker

Bijlagen:

- Machtigingen

- Artikel Leeuwarder Courant ‘vrachtwagens vol slib in natuur Lauwersoog gestort’ d.d. 1 juli 2025
- Artikel het Friesch Dagblad ‘Lauwersmeer vervuild door slib uit Reitdiep, ecologen bezorgd’ d.d. 3 juli 2025